

LA POLÍTICA
FINANCERA DE LA
GENERALITAT

DURANT LA REVOLUCIÓ I LA GUERRA

19 JULIOL - 19 NOVEMBRE

Generalitat de Catalunya

DEPARTAMENT DE FINANCES

1936

LA POLÍTICA FINANCIERA
DE LA GENERALITAT

LA POLÍTICA
FINANCERA DE LA
GENERALITAT
DURANT LA REVOLUCIÓ I LA GUERRA

19 JULIOL - 19 NOVEMBRE

Generalitat de Catalunya

DEPARTAMENT DE FINANCES

1936

R. 1120

LA POLIACA

MANAGERIA DE LA

GENERALITAT

DEPARTAMENT D'INSTRUCCIO I CIÈNCIES

19 JUNY - 19 NOVEMBRE

Generalitat de Catalunya

«En aquestes ratlles que encapçalen la present obra vull establir tota exposició que pogués justificar l'orientació i la finalitat de la nostra política financera. Crec que elles són prou expressives si es judiquen seguint pas a pas el desencadenament dels fets i aprofundint-los. He procurat que aquest llibre expliqui netament la nostra tasca. Això bastaria. Però m'escau de remarcar que, tothora, ha estat dirigida per dos pensaments ben delimitats, que el President de la Generalitat de Catalunya, Lluís Companys, ha tingut especial interès a marcar des del primer moment de la sublevació militar. Primer, ens hem esforçat a fer una obra continuada; les nostres disposicions no han obeït mai a una falta de coordinació. Al contrari, prou constatarà l'observador, comunes a totes elles, una connexió i una continuïtat, de les quals sorgeix, limpidament, el present i l'esdevenidor de les possibilitats de les nostres finances, a mesura que s'acumula l'obra del Govern, voltada arreu de dificultats i d'esculls. L'altra directriu nostra ha estat la prouïja, mai no desviada, de realitzar una política clara, a plena llum, parlant en veu alta des del Diari Oficial, que recollia, no sols els decrets de caràcter general, sinó les ordres i les disposicions que, si bé algunes vegades podien semblar d'escàs interès, tenien per a nosaltres la gran significació de servir de demostració, fins al detall possible, de la política d'austeritat i de control que volíem imposar, en tant que ho podia permetre la situació d'un país que, en un instant, havia capgirat totalment la seva vida i que estava abocat, a cada moment, a precipitar-se en una nova dificultat.»

«Aquesta política neta i clara, antagònica de la política de clandestinitat que sovint es segueix quan els pobles sofreixen aquests greus col·lapses, és l'orgull de la nostra actuació.»

Del prefaci de JOSEP TERRADELLES
Conseller Primer i de Finances

El Conseller de Finances de la Generalitat de Catalunya i Conseller Primer, Josep Terradellas, acaba de publicar, amb el títol que encapçala aquestes planes, un esplèndid volum, resum de la tasca financera de la Generalitat en els quatre primers mesos de la rebel·lió militar.

L'obra del Departament de Finances, que detalla l'esmentat volum amb precisió de dades, serà estudiada en els temps futurs com un bell exemple de la resistència econòmica de Catalunya. Els especialistes trobaran en el volum que acaba d'editar-se matèria extensa per a l'estudi. I el públic en general trobarà en el volum dades d'extraordinari interès sobre la vida financera de la Generalitat i sobre les greus dificultats superades durant la lluita, ja esdevinguda històrica, contra l'agressió militar. Aquest extracte, contribuirà a la difusió del contingut d'aquest important treball patronitzat pel Conseller Terradellas.

El llibre està dividit en cinc parts que es titulen : Abast del problema; primeres directrius en la política financera de la Generalitat; justificants de les resolucions preses per la Generalitat per a arbitrar cabals; tasca d'ordenació i control financers i unificació de les funcions financeres. Dinou estats gràfics il·lustren el text i fan més intel·ligible el seu contingut.

I

ABAST DEL PROBLEMA

Estudia aquest capítol el clima econòmic i social de Catalunya en provocar-se la sublevació militar. Seguidament estudia la gravetat, el volum i la importància dels problemes financers que el desencadenament de la revolució i la guerra van plantejar al Govern català.

És sabut — diu el volum que comentem — que en la Llei d'Autonomia aprovada per les Corts Constituents el 15 de setembre del 1932, i en les disposicions complementàries d'aquesta Llei, les finances de Catalunya venien a regular-se a base d'uns ingressos subjectes, en primer terme, a la successiva realització dels traspassos de serveis encomanats a la Comissió Mixta que l'esmentada Llei regulava.

En el període de temps relativament breu, comprès entre l'organització de l'esmentada Comissió Mixta i els fets del 6 d'octubre del 1934, la formació d'una Hisenda catalana no pogué assolir pas, ni una estructuració completa, ni una solidesa proporcionada a les necessitats financeres del Govern autònom de Catalunya.

Restablerta, com a conseqüència de la victòria electoral del 16 de febrer del 1936, la normalitat constitucional en el que fa referència al règim autònom de Catalunya, no fou tampoc possible, en els pocs mesos següents a aquella data, fins el 19 de juliol passat, d'acomplir l'organització de les nostres finances i fer el plantejament de tots els problemes provocats per la sublevació feixista. Es produïa en un moment en què la Generalitat de Catalunya no sols mancava de tota classe de reserves financeres, sinó que ni disposava tan sols dels mitjans econòmics corresponents als serveis ja traspassats i als que, en compliment de la Llei d'Autonomia, havien de passar a mans de la Generalitat.

En concret, les fonts de recaptació que haurien de nodrir de moment i a base d'una normalitat pertorbada tan profundament per la guerra, restaven reduïdes a tres conceptes generals: Impost de cèdules personals, integrades ja de temps en les finances de les extingides Diputacions Provincials; Contribució Territorial, atribuïda íntegrament a la Generalitat per la Llei d'Autonomia; Impost de Drets reials, atribuït també a la Hisenda Catalana per la mateixa Llei autonòmica.

Quant al primer, la Generalitat podia disposar ja dels elements necessaris per a l'organització i eficàcia de la funció recaptatòria corresponent a un impost que tenia ja de temps al seu càrrec; la contribució territorial i els drets reials no havien pogut ésser susceptibles a l'organització indispensable per al seu normal rendiment, per tal com la suspensió de l'autonomia consegüent als fets del 6 d'octubre no havia permès la sistematització ni l'eficàcia necessàries en les funcions recaptatòries corresponents a aquestes dues fonts d'ingressos.

Si res no s'hagués esdevingut, les dificultats financeres resultants de tots els inconvenients explicats haurien representat ja un problema greu per a fer front, amb unes fonts d'ingressos mancades d'organització i tot just iniciades en el seu funcionament, a les despeses considerades de l'estructuració d'un nou règim d'autonomia. Fàcil, doncs, és de comprendre la magnitud que havien d'assolir aquestes dificultats, si, com a conseqüència de la sotragada violenta del 19 de juliol, les possibilitats d'ingressos eren pràcticament anul·lades.

Cèdules personals, Contribució Territorial, Impost de Drets reials, representen mitjans financers incompatibles amb una pertorbació tan profunda com la que vivim en aquests moments.

Aquests tres ingressos són els més importants i els únics realment estimables amb què compta la Generalitat; els altres, com els dels Serveis d'Indústria, el rendiment de propietats i valors, etc., no són tinguts en compte en aquest comentari, donada llur reduïda aportació.

L'examen de les dades referents al rendiment comparat de les tres fonts d'ingressos que esmentàvem, corresponent al període de temps de juliol a novembre de l'any passat i del present, serà molt més eloqüent que qualsevol observació i comentari :

Ingressos del 1935 : 45.306,886'50 ptes.

Ingressos del 1936 : 9.435,253'52 ptes.

La caiguda de la recaptació ve agreujada per l'augment fabulós de les despeses que el llibre del Departament de Finances explica amb aquestes paraules :

La reacció popular contra la sublevació militar comportava, en primer terme, el manteniment de les milícies populars. Era pràcticament l'exèrcit sencer amb tot l'armament, totes les reserves de munició i d'utilitatge, que, amb insensata rebel·lió, s'aixecava contra el poble per aixafar-lo. El poble al carrer, desarmat, a les primeres hores, impedí, amb esforç heroic, que l'atropell pogués consumir-se en tota la terra catalana, i a l'impuls de l'entusiasme d'aquell triomf inicial sorgí, com en una mena de generació espontània, la formació de les primeres columnes que corrien vers les terres germanes d'Aragó a pressionar els sublevats i a aconseguir la immobilització de nombroses forces faccioses que havien de representar, sobretot els primers dies, un seriós perill per a la capital de la República.

Així sorgiren les milícies antifeixistes, el manteniment de les quals, pel concepte de subsidis, de proveïment i de subministrament d'equips i material de guerra, suposa un gros volum de despeses.

Les condicions d'aquest exèrcit improvisat no han permès un control estadístic rigorós, però les dades que hem pogut recollir permeten de fixar en uns seixanta mil homes els allistats voluntàriament sense comptar el nucli que va donar l'exèrcit regular.

La rebel·lia del conjunt de l'exèrcit no fou corresposta per un nombre considerable d'elements integrats en els cossos armats que a Catalunya han restat fidels al poder legítim i a la causa del poble. Forces de l'exèrcit, la Guàrdia Nacional Republicana, els Cossos de Seguretat i d'Assalt, de Carabiners, de Mossos d'Esquadra, etc., actuen al costat de les nostres milícies i prenen part activa i importantíssima en la guerra, i són, per tant, creditors del plus de paga corresponent a la campanya que satisfà l'Estat a tot Espa-

nya, motiu pel qual la Generalitat no ha pogut eludir aquesta despesa, que podrà comprovar-se amb les dades de l'estat corresponent.

L'element humà no és res, en l'exèrcit, si no va acompanyat de l'utilatge i armament consegüent. El subministrament de material de guerra i d'equips ha estat possible realitzant gestions i empreses de caràcter veritablement excepcional.

No podem abastar en el marge estret d'aquest report simplement financer, l'examen de les activitats de la Comissió de la Indústria de Guerra, en improvisar, amb la col·laboració competent, entusiàstica i abnegada de tècnics militars, dels civils i dels obrers i organitzacions sindicals de la metal·lúrgia, la implantació i desenvolupament a Catalunya d'una indústria de guerra, d'un rendiment tan efectiu, que podrà representar, sens dubte, després d'aconseguir-se la victòria que tots desitgem, l'organització d'una font important de riquesa per a l'economia catalana.

Sense haver presenciat la taumatúrgia de la sobtada transfiguració de fàbriques i tallers dels més variats objectes en centres productors de material de guerra de tota classe, no és possible fer-se càrrec de la magnitud dels esforços esmerçats ni de la importància i reeiximent dels resultats obtinguts. Era indispensable una despesa quantiosa i era inevitable, també, que de la desarticulació consegüent a una transfiguració tan ràpida i a l'entusiasme frenètic de realitzar-ho tot en poques hores, es produís un major volum en la despesa efectuada.

A més a més, cal comptar amb la necessitat imprescindible de recórrer a l'estranger per al subministrament de tots els materials que no poden produir-se a casa nostra, no solament pels efectes de guerra pròpiament dits, sinó principalment per a l'adquisició d'un bon nombre de productes i primeres matèries, indispensables per al funcionament de la nostra economia.

I com que el problema de divises era ja angoixós abans de produir-se la guerra, no cal esforçar-se per comprendre les importants dificultats que han hagut de superar-se per assolir les mínimament indispensables per tal de no arribar a la paralització de les nombroses activitats industrials catalanes i per a completar el subministrament de material, armament i municions necessaris al nostre improvisat exèrcit.

Resta encara un altre aspecte de despeses extraordinàries motivat per la guerra, com són les corresponents al proveïment, a més de l'exèrcit, de la població civil, com a conseqüència del trencament sobtat de les fonts normals que subministren diversos productes alimentaris.

No solament l'adquisició d'aquests productes, sinó l'organització i el

manteniment de tots els serveis que ha estat necessari improvisar per a aconseguir-ne la recepció i la distribució, han suposat un motiu ben important de despeses.

*

Conjuntament amb la guerra, el Consell de la Generalitat ha hagut de fer front a necessitats exigides per la implantació sobtada d'un nou ordre social. Atenció preferentíssima havia de merèixer la qüestió referent al pagament de salaris. Sobretot les primeres setmanes, no era pas possible de deturar-se per obstacles legalistes, davant la necessitat imperiosa que el poble treballador tingués el necessari per a mantenir-se.

Aquestes consideracions motivaren l'organització de l'Oficina Reguladora del Pagament de Salaris i la creació de la Caixa Oficial de Descomptes i Pignoracions.

Finalment, són motiu de despeses extraordinàries la creació i organització dels Departaments de Defensa, Proveïments i Serveis Públics; la incorporació sobtada a les obligacions de la Generalitat de funcions i serveis constitucionalment atribuïts a l'Estat; l'allau d'obligacions nascudes de serveis de Cultura consegüents a la substitució de l'ensenyament religiós i de la creació de l'Escola Nova Unificada; de Seguretat Interior, d'Economia, d'Assistència Social i en general de tots els Departaments, el manteniment de la justícia popular, i tantes d'altres despeses de caràcter interí, consegüents a l'anormalitat present.

Totes aquestes despeses vénen detallades en el volum editat pel Departament de Finances. Prenent com a base el mateix període de juliol a novembre en 1935 i 1936, tenim :

DESPESES

1935. — 25.457.869'74 pessetes.

1936. — 213.101.969'88 pessetes.

El gràfic núm. 1, adherit a aquest extracte, dóna una idea exacta de la comparació d'ingressos i despeses, així com de la distribució d'ambdós.

II

*PRIMERES DIRECTRIUS DE LA POLÍTICA FINANCERA
DE LA GENERALITAT*

En aquesta segona part de l'important llibre que extractem s'estudia el règim de moratòries; la regulació del crèdit de la Banca, Borsa i Estalvi; els avançaments i crèdits per pagament de salaris i primeres matèries i el problema de l'atresorament, que tants estralls causa a la nostra economia.

No ens és possible recollir amb l'amplitud volguda aquest important capítol. Però sí que ens referirem a la part d'aquell que fa referència als avançaments a la indústria, per tal d'evitar el seu col·lapse que es presentava com imminent, fatal i inexorable, ja que aquesta part és la que més reflecteix l'esforç titànic de la Generalitat.

OFICINA REGULADORA DEL PAGAMENT DE SALARIS

El volum de préstecs fets per mitjà d'aquesta Oficina, del 25 de juliol al 19 de novembre, gira entorn de 44.000.000 de pessetes. El nombre d'expedients de préstecs tramitats és de 29.968.

Per a judicar de l'austeritat quant al cost d'aquest servei, cal tenir present que les despeses de l'Oficina Reguladora del Pagament de Salaris sumen, des de la seva creació fins el 30 de novembre, pessetes 78.298'69 (51.298'69 personal i 27.000 material i transports), quantitat que representa un 0,17677 per 100 sobre el gir total, ben entès que la recaptació per mitjà de segell de la Generalitat, graduat segons escala establerta pels lliuraments satisfets a Tresoreria General, compensa, avui, absolutament aquelles despeses.

Amb la intervenció de l'Oficina Reguladora, la Generalitat ha pogut assegurar que tots els ciutadans, treballadors laboriosos en tallers i fàbriques i lluitadors al carrer, hagin vist atesa dignament llur subsistència. No s'han produït aquells estralls que van vinculats a una revolució cruenta. Les activitats industrials i comercials de la nostra terra van adquirint, de nou, el ritme de treball que assegura per a demà la normalització de la intensa vida econòmica de Catalunya.

CAIXA OFICIAL DE DESCOMPTE I PIGNORACIONS

Moltes de les empreses que acudien a l'Oficina Reguladora del Pagament de salaris disposaven, en els seus actius, d'elements susceptibles d'ésser acceptats com a garantia d'operacions de crèdit; existències en primeres matèries, o en productes manufacturats; efectes comercials i documents de crèdit susceptibles de descompte, valors mobiliaris i, en darrer terme, valors immobiliaris; la Banca privada i fins i tot el Banc d'Espanya, no podien dedicar llur atenció a l'estudi i realització d'aquestes operacions de crèdit, especialment interessats en les circumstàncies provocades per la sublevació i que, per aquest motiu, el Govern de la Generalitat entengué que tenia el deure de procurar un ajut a les empreses industrials i comercials que disposaven de garanties suficients i es veien orfes d'un instrument adequat per a llur mobilització. Aquest fou, doncs, el fonament del Decret del 28 de juliol, creant la Caixa Oficial de Descomptes i Pignoracions, la qual començà d'actuar el 1.^r d'agost següent amb el moviment tan gran que en tres mesos s'han facilitat avançaments per un total de 35.124.078'71 pessetes.

Amb la creació de la Caixa, la Generalitat compta avui amb un instrument apte per a la financiació de totes les operacions d'emissió de crèdit i altres activitats bancàries que puguin ésser convenients per atendre qualsevol necessitat imposada per les circumstàncies actuals.

En el període de temps fins al 19 de novembre, la Caixa Oficial de Descomptes i Pignoracions, dotada per la Generalitat amb una massa de maniobra de 20.000.000 de pessetes, ha pogut realitzar avançaments fins a més de 35.000.000 de pessetes; i el dia 19 de novembre portava reemborsades a la Generalitat de Catalunya 12.265.666'50 pessetes, quedant, per tant, un saldo al seu favor de 22.858.402'21 pessetes, de les quals, si hom dedueix la massa de maniobra abans esmentada de 20.000.000, resta un saldo, el 19 de novembre, de 2.858.402'21 pessetes, que fou cancel·lat el següent dia 20, i amb escreix, per mitjà del lliurament que la Caixa va fer a la Tresoreria de la Generalitat, de 3.000.000 de pessetes.

Les 12.265.666'50 pessetes reemborsades fins el 19 de novembre, es descomponen en els tres conceptes següents :

	Pessetes
Negociacions al Banc d'Espanya	7.620,000
Comptes creditors procedents d'imposicions fetes a la Caixa	1.085,666'50
Reemborsament d'avançaments i préstecs atorgats per la institució	3.560,000

Cal fer esment especial d'aquesta darrera partida atorgada en un breu espai de temps, dos mesos aproximadament, durant els quals hem pogut començar la tasca, bon xic laboriosa, d'intentar l'inici de la liquidació dels seus avançaments. La xifra esmentada representa, com es pot veure, aproximadament un 10 per 100 dels 35.124.078'71 pessetes, import total dels avançaments efectuats. Aquesta suma aparentment reduïda, representa, en realitat, un èxit indubtable de la institució.

En l'últim capítol d'aquesta segona part es contenen i es comenten les importants disposicions del Govern català per a contenir i reprimir l'atresorament de bitllets, argent i or. No cal dir tota la gravetat que té aquesta prouja d'atresorar que sostreu a la circulació el diner indispensable per la vida de la Nació i obre el camí de les més greus pertorbacions econòmiques.

III

JUSTIFICANTS DE LES RESOLUCIONS PRESES PER LA GENERALITAT PER A ARBITRAR CABALS

APORTACIÓ DE CATALUNYA A LA LLUITA CONTRA EL FEIXISME

Malgrat el nombre, la importància i el volum de les qüestions i problemes que el desencadenament de la guerra representava per a la vida pròpia de Catalunya, el Govern de la Generalitat, reflectint el sentiment unànim del seu poble, no pensà ni per un moment a reduir la seva actuació en el territori estricte de Catalunya. Suplint generosament, en forma gairebé miraculosa, la manca de mitjans, realitzant el màxim esforç i canalitzant les iniciatives i l'espontània i entusiàstica col·laboració dels municipis i de les corporacions catalanes, no ha regatejat cap classe de sacrificis per a ajudar en tots els mitjans que ha tingut al seu abast, els germans que en altres territoris de la República mantenien la lluita contra l'enemic comú.

És sabut com Catalunya s'alliberà, en l'espai de poques hores, de la dominació dels militars insurreccionats. Quan l'epopeia d'aquesta lluita sagnant

s'hagi pogut projectar en el marc serè i imparcial d'un comentari històric, serà ben interessant de conèixer el judici dels cronistes a apreciar la importància decisiva de la impressionant aixafada de la insurrecció en la ciutat de Barcelona i en tots els territoris de Catalunya.

És fàcil d'imaginar el canvi radical de la situació si l'exèrcit sublevat hagués pogut imposar-se a Catalunya. Bo és recordar almenys que fou únicament a Barcelona on la bogeria feixista fou estrangulada en l'espai de poques hores, gràcies a l'esforç heroic del nostre poble — cal dir-ho amb tota claredat, — amb l'ofrena generosa de les vides dels lluitadors catalans caiguts en la matinal i en les primeres hores del dia històric del 19 de juliol, que sense cap classe d'armament en començar la lluita, a pit descobert, amb els punys, amb l'ànima més forta que tots els elements de guerra en mans dels enemics, els aixafà amb el gest magnífic del qui sap morir per a defensar la vida i la dignitat del seu país.

Era la revenja, era la vindicació d'aquell 6 d'octubre, el record del qual impulsava tots els nostres herois a demostrar al món que Catalunya sap lluitar i sap triomfar.

No és possible mai escatir què hauria esdevingut si no hagués passat allò que a hores d'ara és ja consumat i pretèrit. Però no és pas difícil de construir-ho imaginativament.

Si Catalunya hagués estat dominada només que per espai de vint-i-quatre o quaranta-vuit hores, ¿hauria pogut reaccionar la capital de la República i altres terres d'Espanya per a fer front a la traïció d'aquest exèrcit que havia tingut cura de procurar-se tots els mitjans i ressorts de coacció?

En canvi, l'aixafada fulminant aconseguida pels nostres lluitadors fou sens dubte el secret del reeiximent, en tots els llocs de la República, de la reacció de les masses populars.

Cal copsar, en tota la seva pregonesa, la transcendència de la derrota i la detenció del general Goded, un dels caps més significats del moviment insurreccional.

És ben cert que l'il·lustre President de Catalunya aconseguí cancel·lar a bastament i amb escreix el dolor d'aquella jornada històrica del 6 d'octubre.

¿Qui pot desconèixer l'incommensurable valor polític de les declaracions que el nostre President Lluís Companys obtingué del Cap facciós, en declarar davant del micròfon, a totes les forces insurreccionades i a tot el món el seu fracàs?

N'hi ha prou en tenir present la profundíssima emoció amb què foren escoltades a tot Catalunya, a la República, arreu del món on pogueren arribar

per mitjà de la ràdio, aquelles paraules del general vençut i presoner : «La suerte me ha sido adversa», i el requeriment successiu a una rendició immediata per a estalviar la pèrdua de vides i el vessament de sang, a favor d'una causa que era definitivament derrotada en iniciar-se la lluita.

Si fos possible, doncs, establir en aquests moments el que podríem anomenar un estat de situació comptable de l'aportació de Catalunya a la lluita contra el feixisme, no caldria gaire esforç per esbrinar el muntant ben apreciable que representa la victòria fulminant de Barcelona, la rendició i detenció del general Goded i els altres caps responsables, s'hauria de saldar sempre al nostre favor qualsevol que fos la importància i el volum dels assentaments que hom volgués carregar-nos en el nostre compte.

La realitat, però, i l'actuació successiva del nostre poble i del seu Govern, no acusen pas la possibilitat que aquests càrrecs hagin pogut efectuar-se; tot al contrari.

Després d'aquella victòria esclatant, Catalunya, àdhuc obeint un estímul tan respectable com l'instint de la pròpia conservació i defensa, hauria pogut reduir la seva actuació a la solució dels seus problemes interns i a l'assegurament i perfecció de tots els seus elements de defensa contra possibles atacs.

Aquesta actuació no hauria compromès les finances públiques catalanes, ni hauria portat la Generalitat a les preocupacions i angoixes i a les complicacions que la multiplicitat de problemes a resoldre li han proporcionat.

No ha estat mai una semblant concepció egoïsta la determinant del sentit patriòtic, però universal, del fervor de Catalunya en la defensa de la seva personalitat nacional.

Catalunya és i vol ésser un poble lliure i digne, però té la consciència prou clara que la dignitat i la llibertat d'un país no poden ésser mantingudes sense la necessària coordinació de la llibertat i de la dignitat dels altres pobles germans.

I així, vençuda la sublevació en el seu territori, Catalunya empenia l'ofensiva al front aragonès, i impedia que les forces enemigues concentrades a Aragó fossin llançades sobre Madrid, i poc després, conjuntament amb els germans de València, preparà i inicià aquella expedició a les Balears, tan heroïcament començada i abandonada després, per raons i motius que no és pas ara el moment oportú d'escatir. I amb l'expedició d'altres forces i columnes a diversos sectors dels fronts de lluita, oferint generosament la sang dels catalans, confirmava la comprensió totalitària del plet que s'està decidint.

En l'ordre moral, aquesta aportació efectiva dels catalans a la lluita en altres sectors, s'ha de posar en un primer pla de consideració, ja que el valor de la vida no és pas susceptible d'estimació aritmètica.

Si el nombre dels nostres conciutadans que han cooperat a la lluita és ben apreciable en raó de la proporció que correspon a Catalunya, en el total de població dels territoris de la República que han estat fidels a la causa de la llibertat, en l'ordre material de subministrament d'efectes, d'armament, de provisió de tota classe, el balanç és de tal consideració, que, com indicàvem més amunt, no és possible d'efectuar-lo dintre del marc reduït d'aquesta obra.

Als sectors del Centre, del Nord, a Irun principalment, a Llevant, a Andalusia, a tot arreu, els productes i el material, les provisions i els efectes agavellats per l'entusiasme, per l'esforç, per la col·laboració de tots els catalans, han portat a tots els indrets de la República el testimoni patent i inesborrable d'aquest magnífic esperit de solidaritat que voldríem veure confirmat, i destacat si és possible, encara amb més força, quan els resplendors de la victòria definitiva il·luminin una nova estructuració dels pobles de la península, en la qual, la unitat, la germanor i la compenetració, siguin obtingudes com a conseqüència del total, definitiu i complet reconeixement de la seva personalitat nacional.

GESTIONS I RELACIONS AMB EL GOVERN DE LA REPÚBLICA

Pel contingut de consideracions i dades exposats, es pot comprendre fàcilment l'abast del problema plantejat en l'ordre financer al Consell de la Generalitat.

De moment es tenia la impressió que la lluita contra el feixisme podia ésser de curta durada i, per tal de fer front a les despeses abans ressenyades — i que en cap cas no podien ésser imputables a la Generalitat — el Govern de Catalunya va recórrer a la Delegació d'Hisenda de l'Estat a Barcelona i a la sucursal del Banc d'Espanya en aquesta mateixa ciutat, on trobà, momentàniament (sigui dit a honor de les persones que estan al front d'aquest organisme) les facilitats convenients per a resoldre el conflicte que comportava l'arbitrar els cabals necessaris per a fer front a aquelles despeses.

La lluita adquiria àmplies proporcions i com a conseqüència els problemes a resoldre eren d'una tal magnitud, que el Govern de la Generalitat va entendre, que ni ell ni els ajuntaments catalans que des del primer moment havien posat a contribució llurs hisendes, no podien seguir desagnant-se així, perquè la naturalesa i la importància de les necessitats que calia atendre exigien que acabés aquell sistema, potser depriment per la dignitat del Govern

de Catalunya, de recórrer en demanda d'ajut a funcionaris i organismes de l'Estat o al Banc d'Espanya. Es tractava en realitat d'un problema de govern.

En el capítol precedent resta explicada l'àmplia i generosa aportació de Catalunya a la guerra en diversos aspectes i en tots els sectors de lluita. I per un moment el Govern de la Generalitat limità la seva actuació per consideracions egoistes ni per interès exclusiu de la nostra terra. La lluita tenia un abast superior. No hi eren ventilats tan sols interessos catalans, era en definitiva la defensa del règim republicà democràtic el que estava en joc, i hem vist després com l'interès de la contesa pren un aspecte internacional, que posa en pugna, front a front, dues concepcions antagòniques de l'organització jurídica, econòmica i social de les col·lectivitats humanes. D'una part els feixismes; d'altra part, la defensa dels drets imprescriptibles de la sobirania del poble.

El Govern de la Generalitat, amb plena consciència de la seva responsabilitat, es captingué de primer antuvi d'acord amb la conveniència d'actuar amb la més perfecta harmonia amb el Govern de la República per obviar, conjuntament, les dificultats financeres creades per la guerra.

El Conseller de Finances, en contacte continu amb el Ministre d'Hisenda de la República, tingué cura de subratllar la situació gravíssima en què es trobaven les finances de la Generalitat. Les continuades demandes del nostre Govern donaren com a resultat que el Govern de la República destaqués a Barcelona el Ministre de Treball, el qual es conferí amb plens poders per a resoldre d'acord amb la Generalitat el conflicte susdit. L'estada del Ministre a Barcelona donà lloc a laborioses converses i gestions, que no fou possible de concretar en solució de pràctica eficaçia.

Mentrestant la situació a Catalunya esdevenia en l'ordre financer veritablement insostenible. Les nostres forces al front aragonès no podien actuar amb eficaçia militar, per manca d'armament i municions. I a la reraguarda, l'horitzó s'ennegria per moments en aparèixer imminent l'atur de milers d'obrers ocupats en indústries amenaçades d'una completa paralització, per manca de primeres matèries.

En els temps de relativa normalitat anteriors a la sublevació feixista, eren ja considerables les dificultats per l'obtenció de les divises estrangeres, destinades al pagament d'aquests productes i primeres matèries de forçada importació.

Doncs, bé; amb l'anormalitat present, aquestes dificultats s'han triplicat a l'extrem que en el període de quatre mesos, comprès entre el 19 de juliol i 19 de novembre (120 dies) les divises sol·licitades representen aproximada-

ment 100.000.000 de francs en conjunt; quan amb anterioritat al 19 de juliol, la mitjana de les divises esmerçades amb pagaments de productes d'importació era, en un trimestre (90 dies), de 300 a 400 milions de francs. El 1934, d'abril a juliol, les divises sol·licitades representen 305.438.375 francs; en igual període del 1935, 377.612.809 francs; en el mateix període del 1936, 337.724.658, i del 19 de juliol al 19 de novembre, 107.354.257 francs.

L'examen dels gràfics publicats a continuació d'aquest capítol donarà una idea molt aproximada de la caiguda vertical que s'ha produït en els darrers quatre mesos en totes les operacions del nostre comerç exterior d'importació.

La contrarietat dels nostres comerciants i industrials ha esdevingut dolorosa decepció en constatar com des de les esferes del Govern de la República no s'encertaven a trobar les solucions adients per a no causar uns perjudicis tan greus a la nostra economia.

Conjuntament, es produïa una atmosfera angoixosa en l'ambient internacional. Les compres d'armaments i municions que les primeres setmanes del moviment podien haver estat fetes pel Govern de la República sense traves de cap classe, perquè no existien els inconvenients de caràcter formal que la diplomàcia acumulà posteriorment, esdevenien pràcticament impossibles per la Generalitat si no es disposava de provisió de cabals pels pagaments al comptat.

Per dir-ho en un mot : el Govern de la Generalitat no podia vacil·lar ni un moment més; calia arbitrar cabals sense deturar-se en preocupacions ni escrúpols de formulismes legals, incompatibles amb la urgència de les necessitats que calia atendre.

No es podia acceptar la responsabilitat de l'enderrocament fulminant de les nostres forces als fronts, i el cataclisme de gravíssimes alteracions en l'ordre públic i en la pau interior de Catalunya, inevitables si el Govern divulgava la impossibilitat material absoluta de disposar dels cabals necessaris per a fer front a la situació.

Impulsat, doncs, per aquesta raó incontrovertible, el Govern de la Generalitat decidí de trametre al de la República una nota plantejant cruament, com les circumstàncies requerien i amb tota lleialtat, el problema financer que la guerra havia creat a Catalunya. A finals d'agost, el Conseller interí de Finances comunicà al Governador del Banc d'Espanya, amb l'encàrrec de transmetre-la amb tota urgència al Govern de la República, la nota esmentada plena de sincera lleialtat, en la qual s'exposava aquella situació i era demanat amb requeriment apressant :

Primer. — Obertura d'un crèdit directe, a disposició exclusiva del Govern de la Generalitat, de 50.000.000 de pessetes, quantitat que havia d'ésser destinada al pagament de les despeses ocasionades pel front de batalla, al sosteniment de les milícies a Catalunya, al subministrament de tots els materials i efectes de guerra fabricats per al nostre front d'Aragó i per la campanya militar de Mallorca.

Segon. — Obertura a favor del Govern de la Generalitat, d'un crèdit fins a 30.000.000 de francs situat a París, perquè aquell pogués comprar les matèries necessàries a Catalunya : com són acer i productes diversos.

Tercer. — Facultat el Govern de la Generalitat perquè, d'acord amb el Centre Oficial de Contractació de la Moneda, pogués autoritzar a Catalunya l'adquisició de divises fins a la quantitat de 100.000.000 de pessetes, estimades indispensables per a l'adquisició, amb caràcter urgent i peremptori, de les primeres remeses de primeres matèries, per a no interrompre el funcionament de la indústria catalana i del comerç d'importació de les nostres terres, ben entès que el Govern de la Generalitat restava compromès a justificar degudament d'acord amb les normes de la llei de comptabilitat, la inversió de les quantitats demanades, i a trametre diàriament al Govern de la República, si aquest ho creia convenient, una relació dels pagaments efectuats amb càrrec a aquests avançaments.

Malgrat el text contundent de la nota explicada i la forma d'obligada urgència en què fou tramesa i demanada una satisfactòria i immediata resposta, passaren els dies sense que el Consell de la Generalitat obtingués cap contestació.

Per altra banda, el convenciment que amb res no podia comptar-se de part del Govern de la República, es refermà amb motiu d'haver estat rebut el dia 22 d'agost a la Delegació d'Hisenda de l'Estat a Barcelona un telegrama tramès per la Direcció General del Tresor i concebut en aquests termes : «En cumplimiento orden ministerial comunicada ayer a este centro, disponga que el próximo lunes 24, precisamente, se satisfaga por esa Tesorería al Banco de España, con aplicación a Giros y Valores entregas en efectivo al Banco de España, la cantidad de 373 millones 176 mil diez pesetas oro importe del saldo oro del Tesoro y la de mil sesenta millones plata para su ingreso en la Tesorería central, efectuándose ulteriormente auxilios necesarios cuando precise esa Delegación.»

Al Consell de la Generalitat no li fou difícil de tenir completa i immediata coneixença del text del telegrama transcrit i d'apreciar-ne, naturalment, tota la importància i transcendència que la gravetat de les circumstàncies li

donaven. I no era sols el Consell a tenir coneixement d'aquest fet, perquè la relació estreta que en tot moment, i a través del respectiu personal, existeix entre els afiliats a les diverses organitzacions sindicals, havia permès que el contingut del telegrama de referència fos conegut i comentat en tots els sectors de les organitzacions obreres.

El Govern de la Generalitat tractà d'obtenir, per conducte del Delegat d'Hisenda a Barcelona, un aclariment de l'abast d'aquella ordre telegràfica, la qual podia significar una desconfiança, no ja envers el mateix delegat, sinó envers el Govern de la Generalitat.

El Delegat, que estava perfectament assabentat de totes les gestions mantingudes prop del Govern de la República per tal de regularitzar les relacions amb els Ministeris de la Guerra i de Finances i que havia fet per la seva part les indicacions convenientes al Sots-secretari d'Hisenda, conferencià amb la Sots-secretaria, i en aquest Departament fou aclarit que l'ordre donada no tenia més abast que centralitzar la disposició de l'or i de l'argent a fi d'evitar que en disposessin els particulars amb propòsit d'atresorament, però que no comportava el desplaçament de l'efectiu a Madrid.

Malgrat aquesta explicació, el Conseller de Finances insistí, per conducte del Delegat, a subratllar la circumstància que l'ordre del Govern de la República representava de fet un entrebanc en la disposició de cabals a Barcelona, amb la qual cosa era dificultada l'atenció de les despeses ordinàries i també les de caràcter extraordinari i urgents, indispensables per a la defensa del règim.

En darrer terme, el Govern de Madrid deixà a l'arbitri de la Delegació d'Hisenda de reservar la quantitat que calgués a disposició seva i de prendre les mesures indispensables per tal d'evitar l'atresorament, i d'acord amb això fou contestat per la Delegació d'Hisenda de Barcelona, oficialment, el telegrama tramès pel Director General del Tresor.

L'actitud del Govern de la República no fou, però, modificada, i el 26 d'agost la Direcció General del Tresor cursà un nou telegrama a la Delegació d'Hisenda, insistint sobre l'ordre de centralització donada anteriorment, per la qual cosa el Conseller de Finances hagué de manifestar al Delegat d'Hisenda, en nom i representació del Consell de la Generalitat, que aquest no podia autoritzar la formalització de l'operació ordenada des de Madrid.

En resum, en lloc de trobar les facilitats demanades, es venia a produir una nova complicació en posar en perill la lliure disponibilitat de les reserves d'efectiu existents a Catalunya.

Estudiat i considerat serenament i detingudament pel Consell de la Generalitat tot l'abast del conflicte i sospesades imparcialment les consideracions

que podrien motivar directrius d'orientació, el Govern de la Generalitat no es trobà pas en condicions de triar.

Era el Govern de Catalunya el qui estava al front dels problemes del nostre poble, el qui en podia mesurar i apreciar l'abast i la gravetat, el qui era immediatament responsable, en forma directa, davant les masses populars triomfadores del feixisme a Catalunya, d'arbitrar els recursos necessaris per a la satisfacció de necessitats urgents i inajornables. No es podien deixar abandonats sense armament i municions els lluitadors que oferien llurs vides per Catalunya i per la República. No es podia consentir, a consciència, el desencadenament d'un cataclisme inevitable si el Govern de la Generalitat, per mitjà de l'Oficina Reguladora del Pagament de Salaris, no hagués assegurat la disposició de mitjans perquè hi hagués el necessari a les llars dels treballadors. Breument : el Govern, en veure projectats al seu damunt tots els compromisos i els deures propis de l'Estat, no podia plegar-se de braços i recórrer a una subtileza de competència jurisdiccional de funcions i permetre que es produís conjuntament i en espantosa barreja detonant un desastre militar i un conflicte econòmic i social. Doncs bé : el Govern de la Generalitat, sense defugir cap dels deures i compromisos que les circumstàncies li carregaven al damunt, si havia d'afrontar conflictes d'Estat, era lògic i consegüent que per a solucionar-los disposés (amb la clàssica i sòlida base jurídica d'una «negotiorum gestio») dels cabals corresponents a la gestió que indefectiblement havia de portar a terme.

Hem explicat ja amb quina forma els ingressos propis de la Generalitat, integrats principalment per l'impost de Cèdules personals, el de Drets reials i la Contribució territorial, no podien representar una solució per a fer front al volum extraordinari de les despeses causades per la guerra. Del 19 de juliol al 19 de novembre, el total recaptat per aquests tres conceptes representava tan sols 9.435.252'56 pessetes, i en el gràfic núm. 1 és fàcil comprovar l'enorme desproporció existent entre aquesta xifra i l'import total de les despeses extraordinàries, superior a 200.000.000 de pessetes.

En canvi, en el mateix període, les fonts d'ingressos corresponents a l'Estat rendien encara a Catalunya una total recaptació de 80.305.613 pessetes, el detall dels quals pot examinar-se en l'estat i gràfic corresponents.

Per altra part, el compte del Tresor a la Sucursal del Banc d'Espanya a Barcelona, malgrat d'acusar en el seu moviment, reflectit en el gràfic núm. 19, les conseqüències de l'anormalitat econòmica i financera, representava per al Govern de la Generalitat el mitjà adient d'arbitrar els cabals indispensables per a fer front a les necessitats imposades per les circumstàncies.

I fou per totes aquestes raons que foren acordades pel Consell de la Generalitat i portades a terme immediatament les resolucions que a continuació examinarem.

INTERVENCIÓ DEL BANC D'ESPANYA I DE LES DELEGACIONS D'HISENDA

El Govern de la Generalitat, decididament resolt que no es pertorbés la vida de Catalunya per manca de cabals, aprovà, a proposta del Conseller de Finances, els Decrets de data 27 d'agost, publicats al número extraordinari del Diari Oficial del següent dia 28, referents a la intervenció del Banc d'Espanya i de les Delegacions d'Hisenda a Catalunya.

El fonament d'aquestes disposicions, justificadíssimes per les raons exposades anteriorment, es concreta en el preàmbul dels Decrets respectius, per la necessitat de defensar la vida econòmica del país amb la coordinació de totes les activitats financeres, bancàries i comercials.

Per mitjà d'aquestes intervencions, el Govern de la Generalitat resolvia, conjuntament, una qüestió que afectava a la seva dignitat i es cobria, ensems, de la responsabilitat de no deixar les necessitats preemptòries de Catalunya sense satisfacció immediata.

La intervenció, quant al Banc d'Espanya, es realitzava mitjançant la designació d'un Comissari de la Generalitat nomenat pel Conseller de Finances, per a intervenir la sucursal del Banc d'Espanya a Barcelona, i pel nomenament, a proposta del mateix Comissari General, d'altres comissaris delegats per a exercir la intervenció en les restants sucursals del Banc d'Espanya a Catalunya.

Per Decret de la mateixa data del 27 d'agost, era nomenat Comissari de la Generalitat de Catalunya a la sucursal del Banc d'Espanya a Barcelona, l'Interventor General de la Generalitat, i es fixaven les funcions de la Comissaria i li era encomanat, com pot veure's en el text de l'esmentat Decret, l'establiment d'un estat de situació general i de liquiditat de la sucursal; les determinacions de la política financera de l'establiment; el control de totes les operacions i activitats bancàries amb facultat de suspendre'n l'execució; la direcció dels serveis d'administració i organització de la sucursal, i, finalment, la proposta al Departament de Finances, de les modificacions i innovacions que fossin necessàries per a millor garantia del règim i l'eficàcia dels serveis.

La intervenció, quant a les sucursals del Banc d'Espanya en la resta de Catalunya, fou ordenada i regulada per ordre del 28 d'agost, en la qual són

designats els Delegats del Comissari de la Generalitat al Banc d'Espanya, a les sucursals de Tarragona, Girona, Lleida, Reus i Tortosa, i es fixen, com a funcions pròpies d'aquests delegats: la formalització d'estats de situació i de liquiditat de les sucursals respectives, els primers dels quals hauran d'ésser tramesos dintre del termini de dotze hores següents a la presa de possessió i els altres en el termini i forma que siguin disposats per la Comissaria General; l'execució de les instruccions i ordres de la Comissaria General i l'obligació de trametre-li les informacions referents a totes les activitats de la sucursal respectiva, amb facultat de suspendre, quan ho creguin convenient, l'execució de les disposicions del personal directiu fins que la Comissaria en doni la resolució definitiva; i la proposta, a la mateixa Comissaria, de les innovacions, modificacions o alteracions que per a millor garantia del règim i eficàcia dels serveis hagin de portar-se a terme.

*

Quant a la intervenció de les Delegacions d'Hisenda, a part del Decret ja comentat de data 27 d'agost, fou articulada en el conjunt d'ordres que es referien a nomenament i separació de personal, realitzades d'acord i a proposta del Comissari de la Generalitat i Delegat d'Hisenda de l'Estat, de la col·laboració del qual ha de fer-se especial i honrós esment per la lleialtat, noblesa i activitat amb què ha secundat en tot moment la tasca del Departament de Finances coordinant-la amb el compliment escrupolós i estricte dels seus deures com a Delegat d'Hisenda de l'Estat.

El desig de reproduir amb la màxima extensió les relacions del Govern de la Generalitat amb el de la República, per l'enorme importància política que tenen, ens impedeix reproduir altres extrems que conté el llibre del Departament de Finances: Crèdits extraordinaris i transferències de crèdit; utilització de crèdits i situació de cabals i tot el referent a la tasca d'ordenació i control financer, que ocupa la quarta part de l'obra. El lector comprendrà que la tria se'ns imposava, donat que no hem d'excedir les proporcions d'un fascicle.

IV

*LA POSICIÓ ACTUAL DE LA GENERALITAT, EN L'ASPECTE
FINANCER, ENVERS EL GOVERN DE LA REPÚBLICA*

Les mesures, que la gravetat de les circumstàncies detalladament exposades en capítols anteriors obligà a prendre al Govern de la Generalitat, especialment amb referència a la intervenció del Banc d'Espanya i de les delegacions d'Hisenda, produïren expectació i fins reticències i fredors en les relacions entre el Govern de la República i el de la Generalitat.

Una situació semblant no era pas la més desitjable en uns moments en els quals és necessària la coordinació de tots els esforços; i com que la tensió no podia pas prolongar-se, el Govern de la República trameté a Barcelona el Sots-secretari de la Presidència del Consell, senyor Esplà, les gestions del quai, poc temps després d'iniciades, foren interrompudes per la crisi ministerial que determinà la formació del Govern presidit pel senyor Largo Caballero.

Amb el nou Govern les dificultats no van desaparèixer.

Persistia l'enrariment de l'aire en l'atmosfera que envoltava totes les relacions d'ambdós Governos, i l'agreujament i, més que tot, la subsistència i imprevisible durada de la lluita que evolucionava ja vers una terrible guerra civil, feia encara més necessari cercar els mitjans d'arribar a la compenetració total entre els organismes responsables i dirigents de Madrid i de Barcelona.

No era lògic que mentre al front de batalla hi havia una confraternitat heroica, a la reraguarda i en aquells llocs de màxima responsabilitat subsistissin reserves i actuacions de desconfiança, les conseqüències de les quals comportaven remarcables perills.

Per altra part, el Govern de Catalunya no podia pas subjectar-se a consideracions protocolàries, perquè eren les circumstàncies les que exigien, amb la cruesa d'una realitat patent, solucions expeditives per tal d'arbitrar els cabals necessaris a la satisfacció d'aquelles realitats.

I, en efecte, uns dies després de la publicació dels Decrets referents a les intervencions del Banc d'Espanya i de les Delegacions d'Hisenda, apareixen ja al Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya les resolucions corresponents a l'obertura de crèdits i moviments de cabals que eren necessaris.

Per tots aquests motius i per altres consideracions de tipus polític i fins d'aspecte militar, que no és pas adient de detallar, el Consell de la Generalitat resolgué que el titular del Departament d'Economia i Serveis Públics i Conseller interí de Finances, senyor Terradelles, es desplaçés a Madrid per tal de posar-se en relació amb el Govern de la República i solucionar els diversos afers pendents entre ambdós Governos.

És interessant reconèixer que la conveniència i fins la necessitat d'establir aquesta relació era compartida pel Govern de la República, a l'extrem que, coincidint precisament amb el viatge del representant del Govern català a Madrid, el de la República trametia a Barcelona el Sots-secretari d'Hisenda.

No és pas necessari detallar en aquests moments tot el procés de les laborioses gestions portades a terme a les dues capitals, i de les entrevistes celebrades amb el Ministre d'Hisenda i amb el Cap del Govern a Madrid, coincidents amb les gestions que a Barcelona efectuava el Sots-secretari, el qual pogué entrevistar-se encara amb el Conseller de Finances de la Generalitat en tornar aquest de Madrid.

Creiem suficient anotar que els resultats pràctics de totes aquestes gestions poden concretar-se en els extrems següents :

Primer. — Aixecament de l'embargament, per part de l'Ambaixada espanyola a París, de 36.000 lliures esterlines que havien estat trameses per la Generalitat.

Segon. — Convalidació dels Decrets de la Generalitat relatius a operacions de crèdit a través del Banc d'Espanya i del Centre Oficial de Contractació de Moneda.

Tercer. — Reconeixement de facultats al Conseller de Finances de la Generalitat, perquè autoritzi a través de la Delegació del Centre Oficial de Contractació de Moneda a Barcelona, i d'acord amb les normes vigents, les operacions de moneda estrangera necessàries al comerç i a la indústria de Catalunya.

*

Posteriorment, la política de la Generalitat, en l'aspecte financer, no ha pogut ésser altra que la d'atorgació de crèdits extraordinaris i l'obtenció de cabals del Banc d'Espanya i de la Delegació d'Hisenda en la mesura, forma, termes, proporcions i quantia que amb la més completa fidelitat i detall resten designats en les disposicions i en els estats que han estat objecte d'estudi i comentari en els capítols XI i XII d'aquest treball.

Com és natural, ha estat i continua essent preocupació i desig dels dos Governes, d'arribar a la concreció de fórmules que permetessin la legalització d'una situació financera que, essent absolutament diàfana en la seva realització, està, fins avui, mancada del que podríem anomenar una formalització legal.

Aquests desig i preocupació han motivat la continuació de constants converses i gestions que determinaren darrerament el viatge del Conseller Primer i de Finances a València, per a celebrar interessants entrevistes amb el Cap del Govern i amb el Ministre d'Hisenda de la República.

No existeix, fins avui, una coincidència de criteris en l'apreciació de les fórmules legals que poden ésser utilitzades per a la normalització definitiva de la situació explicada.

El Govern de la República expressa el seu desig de donar de moment, als avançaments del Banc d'Espanya i de la Delegació d'Hisenda obtinguts per la Generalitat, el caràcter de préstecs atorgats a favor d'aquesta i als quals l'Estat es mostra disposat a donar el seu aval.

El Consell de la Generalitat, en defensa dels interessos i de la llibertat de l'economia de Catalunya en un esdevenidor ben pròxim, no considera convenient acceptar la constitució, a càrrec de Catalunya, d'un deute creat precisament per a atendre obligacions que, en definitiva, són pròpies de l'Estat.

Hem explicat en l'anterior capítol IX i hem reflectit en tot el contingut d'aquest treball, les raons justificadíssimes que han motivat les decisions preses pel Consell de la Generalitat en matèria financera.

Adhuc hem apuntat que aquestes decisions estan recolzades en un fonament jurídic, clar, sòlid i irrefutable : és el fonament que correspon, com ja ha estat consignat al capítol al·ludit, a la fórmula jurídica «negotiorum gestio», i no pot haver-hi pas cap dubte que aquesta fórmula jurídica és la que tradueix fidelment la realitat dels fets i de les circumstàncies que han impulsat el Consell de la Generalitat a prendre les mesures tantes vegades comentades.

El Consell de la Generalitat, no pas per caprici, sinó per compliment de deures sagrats i per salvar responsabilitats de consideració ben palesa, ha exercit, des de l'inici de la sublevació feixista, en el territori de Catalunya i en tots els altres territoris ocupats per les nostres forces, funcions pròpies de l'Estat. En realitzar-les ha hagut d'arbitrar els mitjans necessaris per a omplir la satisfacció de les necessitats que de les mateixes funcions naixien.

No podia comptar ni comptava, per a portar a terme aquesta comesa, amb mitjans propis; no tenia, per tant, més remei ni solució, en executar aquesta «gestió de negocis» en interès i per compte d'unes funcions estatals

que les circumstàncies li posaven a les mans, que utilitzar els mitjans propis d'aquell els afers del qual gestionava : en aquest cas els mitjans de l'Estat.

En aplicació recta de la mateixa doctrina jurídica invocada, el gestor té el dret inqüestionable d'ésser reemborsat de les despeses útils i necessàries, mentre pugui demostrar-se que ha exercit la gestió amb el degut zel i intel·ligència; no pot haver-hi pas dubte possible del dret que pertoca a la Generalitat d'ésser-li reconegudes com a pròpies de l'Estat totes les despeses que han estat ocasionades en l'exercici de les funcions o per al compliment d'obligacions que al mateix Estat corresponien.

No és pas el present el moment oportú per a entrar al fons d'aquesta qüestió, el plantejament i la tramitació de la qual han de reservar-se a la responsabilitat dels Governos interessats. El que calia era salvar les situacions peremptòries i resoldre amb la urgència necessària i amb l'indispensable esperit de rectitud i fins de possible economia, la satisfacció de les necessitats urgents imposades per les circumstàncies. Quan s'ha actuat a l'impuls d'interessos sagrats i al servei dels més enlairats ideals, no ha d'oferir cap temença la possibilitat de trobar en moment oportú la fórmula ordenadora i justificativa de tots els actes i de totes les operacions executades amb aquella superior finalitat.

L'última part del llibre analitza el Decret de facultats excepcionals. Aquest era indispensable després de quatre mesos de lluita cruenta i de vida neguitada per l'acumulació de tants problemes i qüestions.

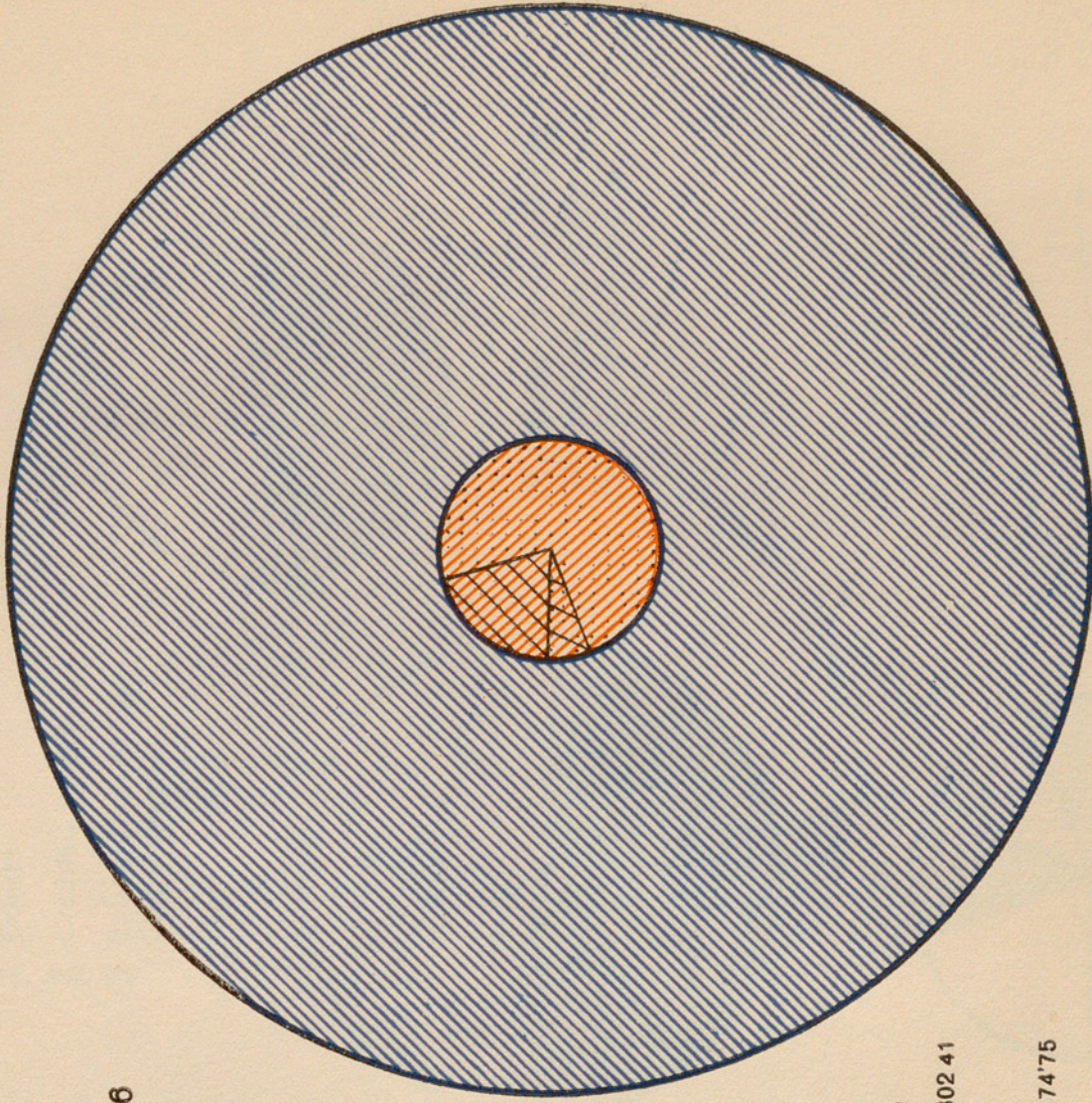
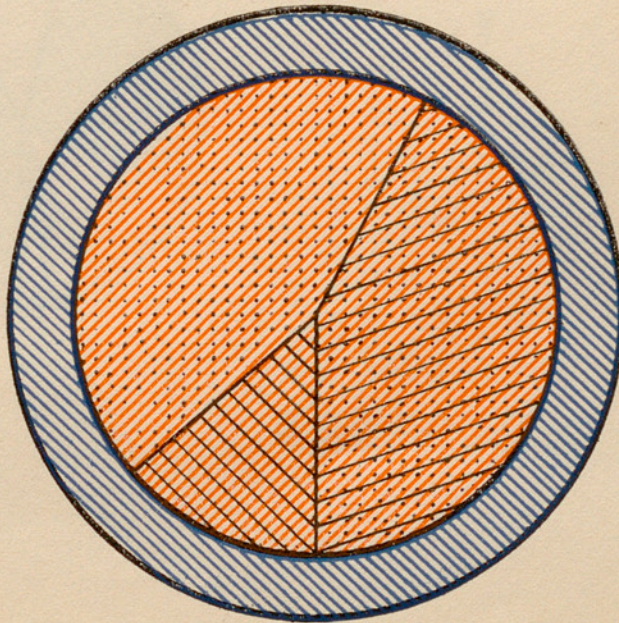
I acaba amb aquesta reflexió :

Sigui'ns permesa, com a consideració final, l'íntima expansió de confessar que l'examen de l'obra realitzada fins ara ens encoratja per a mantenir l'esforç de continuar-la i portar a terme la que falta executar.

Únicament voldríem sentir-nos acompanyats per part de tots els catalans en una resolució fermíssima i conjunta de prosseguir la tasca amb una major ordenació, amb una total i completa disciplina, amb el màxim de sacrifici i de severíssima austeritat. I llavors, amb tota la responsabilitat del lloc d'honor i de perill i de tasca feixuga que ens ha tocat exercir, amb els ulls fets en l'esdevenidor de la pàtria, glossariem una vegada més les paraules més grates al President dels catalans : «Per Catalunya, per la República, per la llibertat, endavant!»

Principals ingressos i despeses de la Generalitat del 19 de juliol al 19 de novembre

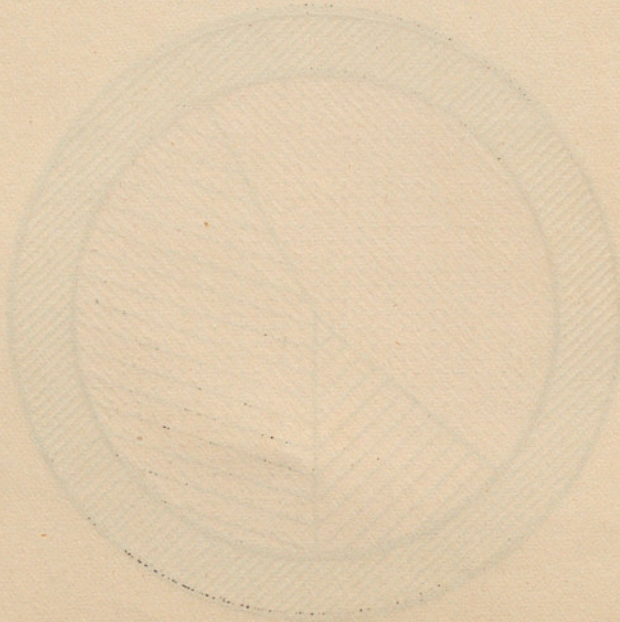
1935 { 45.306,886'50 Ingressos 9.435,253'52 } 1936
 { 25.457,869'74 Despeses 213.101,969'88 }

1935	Detall dels ingressos	1936
19.774,799'00	CONTRIBUCIÓ TERRITORIAL	6.936,302 41
19.353,299'00	DRETS REALS	579,174'75
6.178,788'50	CÈDULES	1.919,776'36

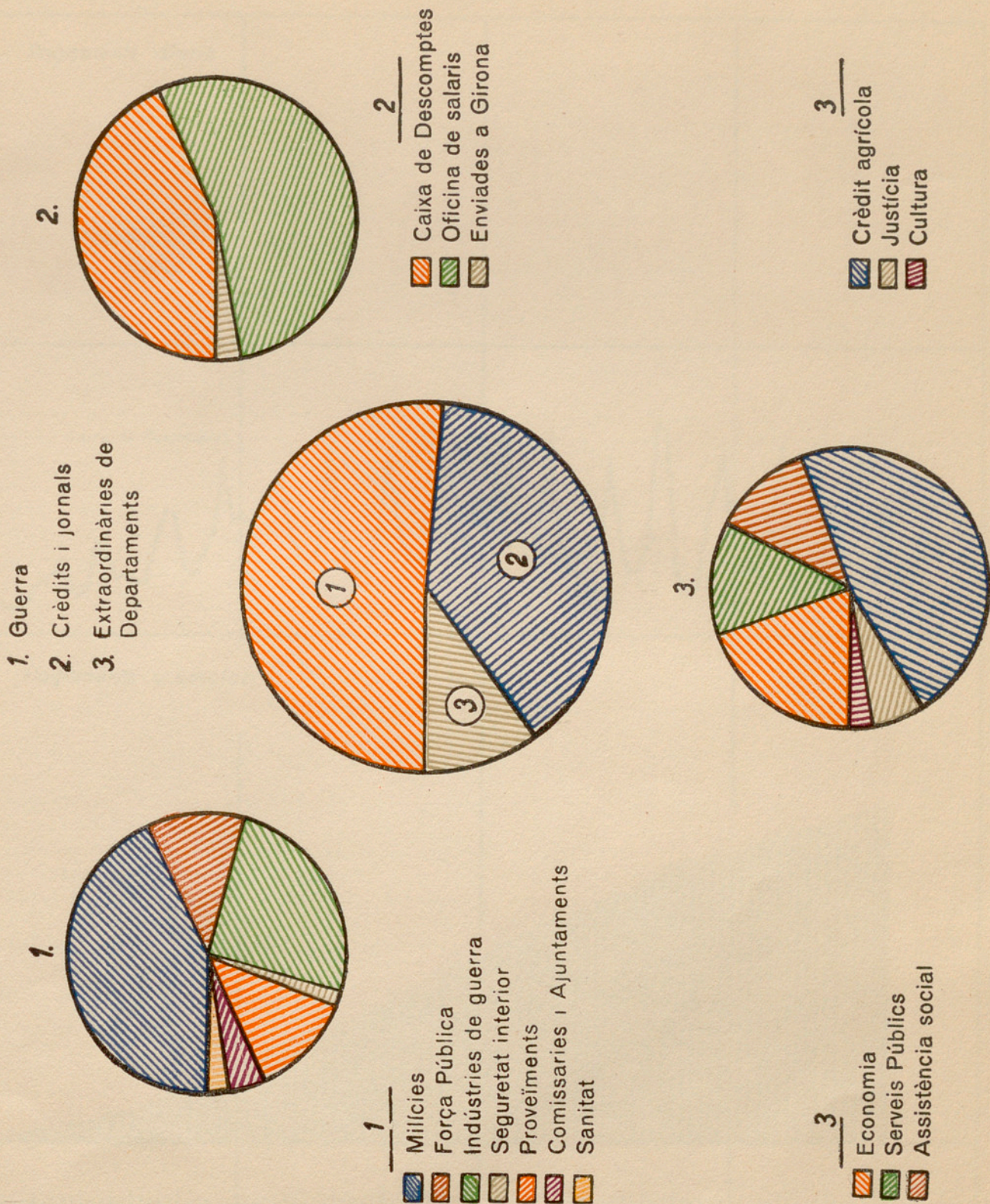
LIBRARY OF THE
COMMISSIONERS OF THE
LAND OFFICE
1850

LIBRARY OF THE
COMMISSIONERS OF THE
LAND OFFICE
1850

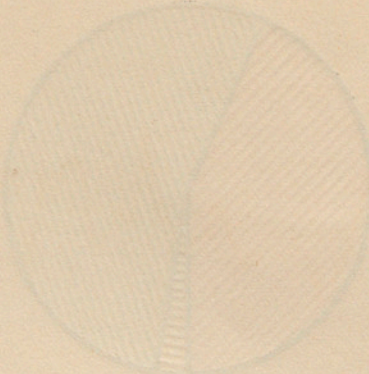
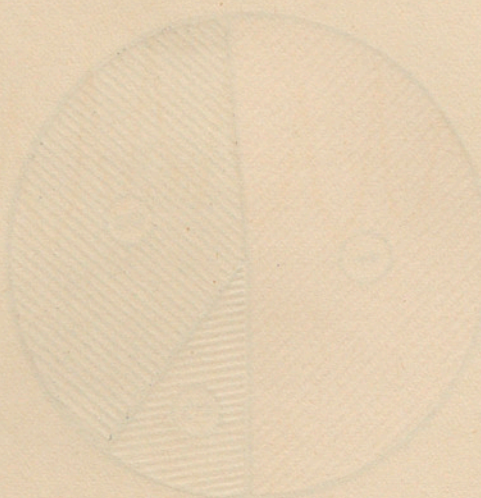
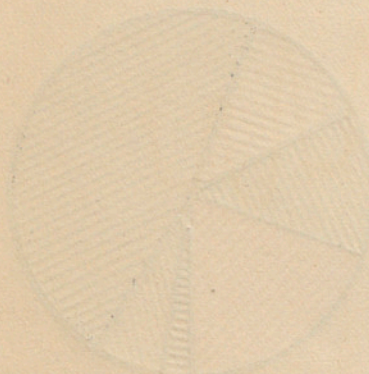
LIBRARY OF THE COMMISSIONERS OF THE LAND OFFICE 1850

Resum general de despeses

1. Oficina
 2. Oficina
 3. Oficina

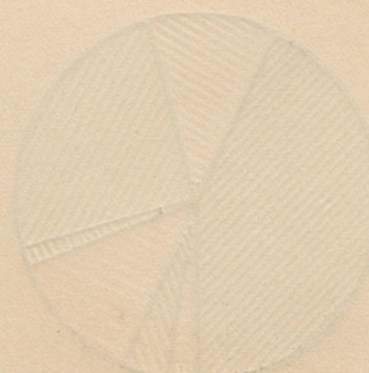
1. Oficina
 2. Oficina
 3. Oficina

1. Oficina
 2. Oficina
 3. Oficina

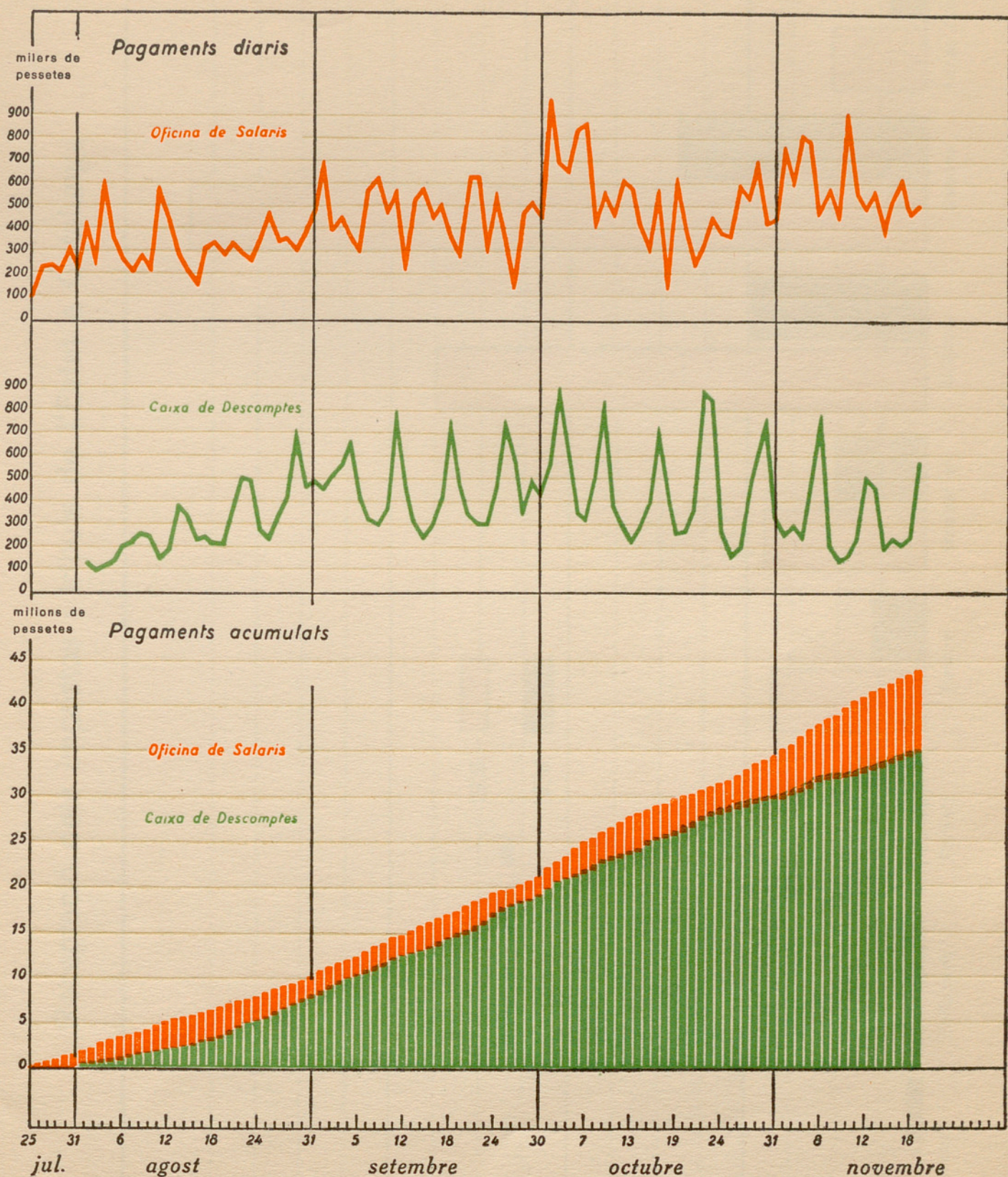
1. Oficina
 2. Oficina
 3. Oficina

1. Oficina
 2. Oficina
 3. Oficina

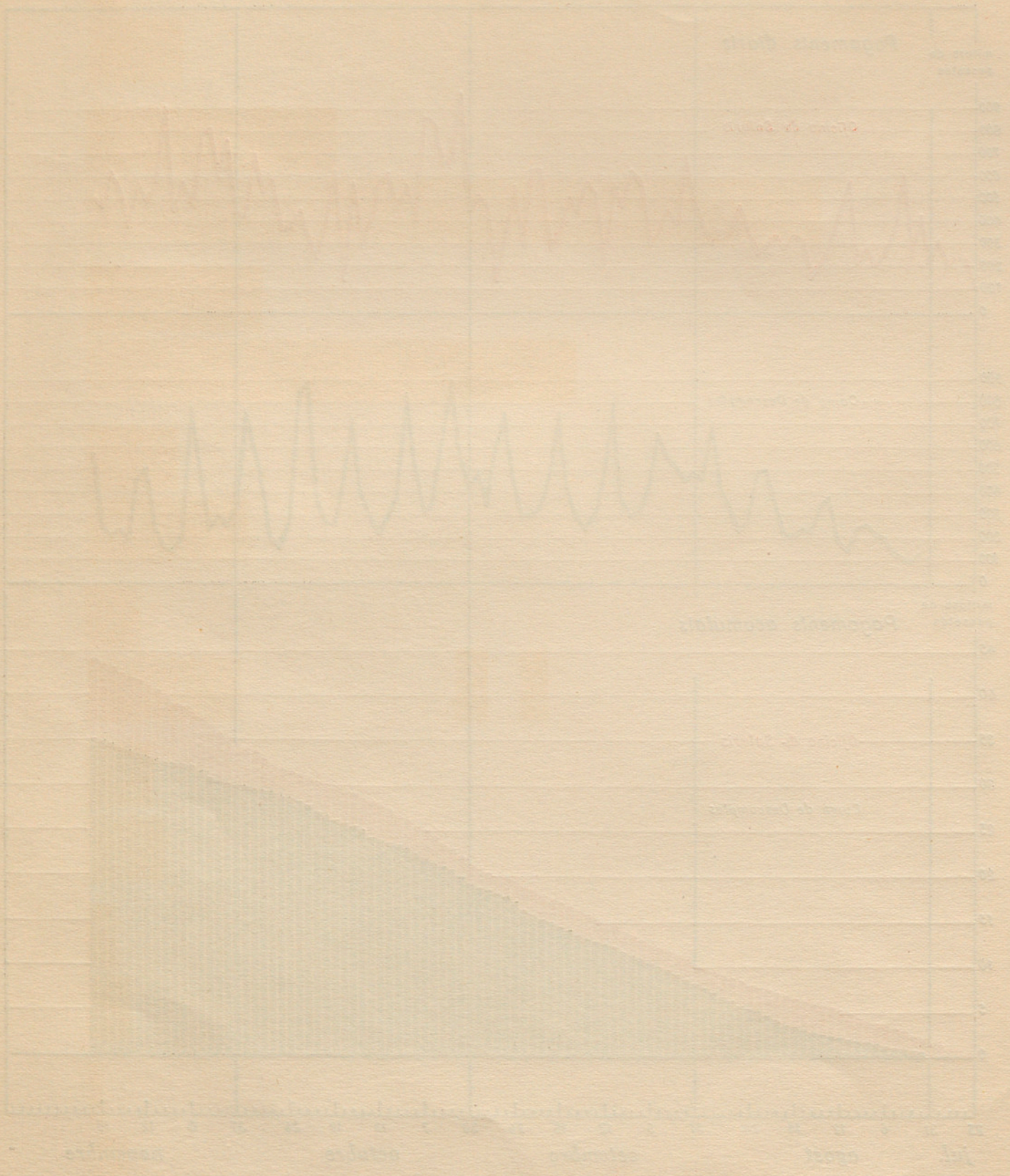

1. Oficina
 2. Oficina
 3. Oficina

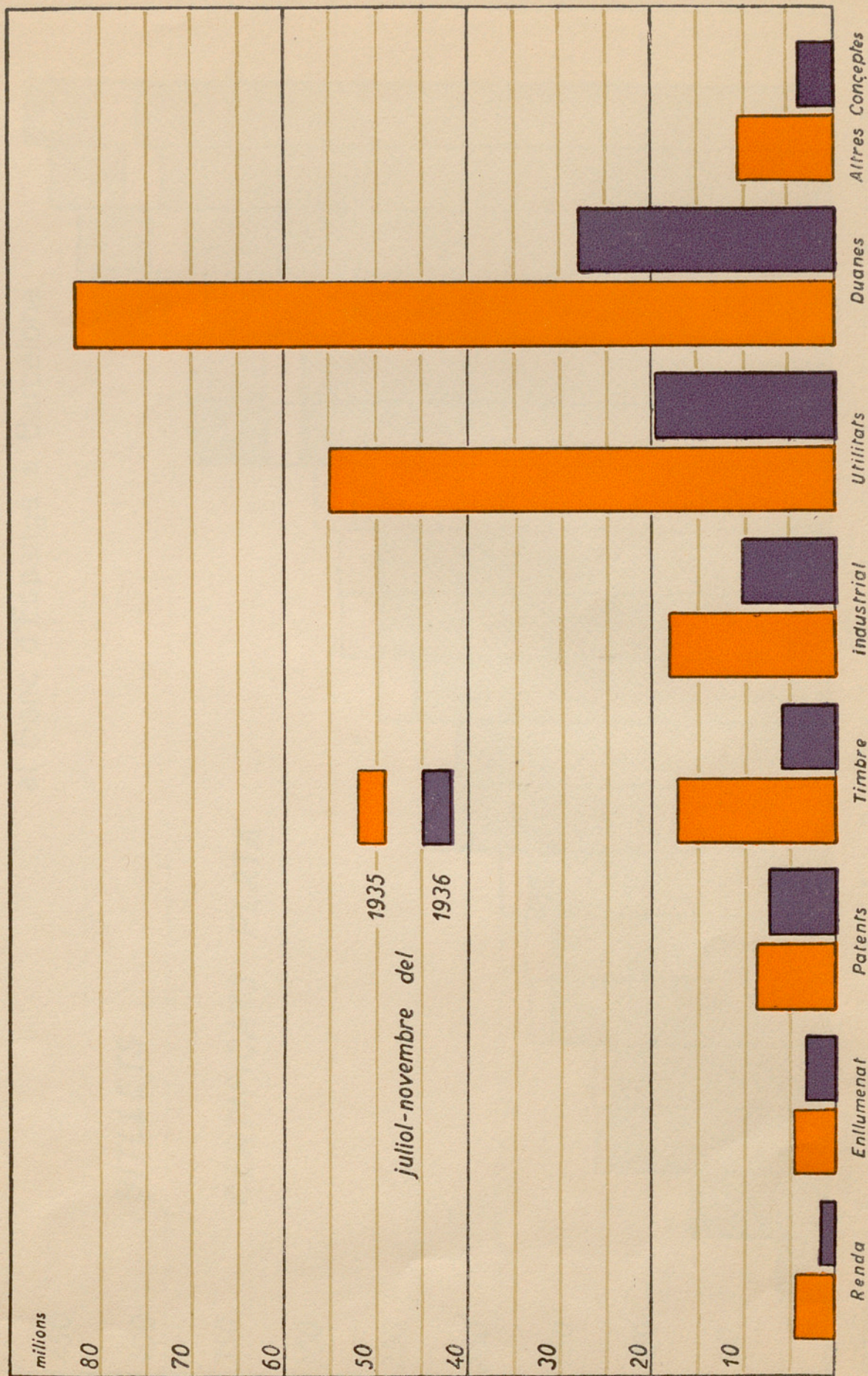
Resum de Pagaments

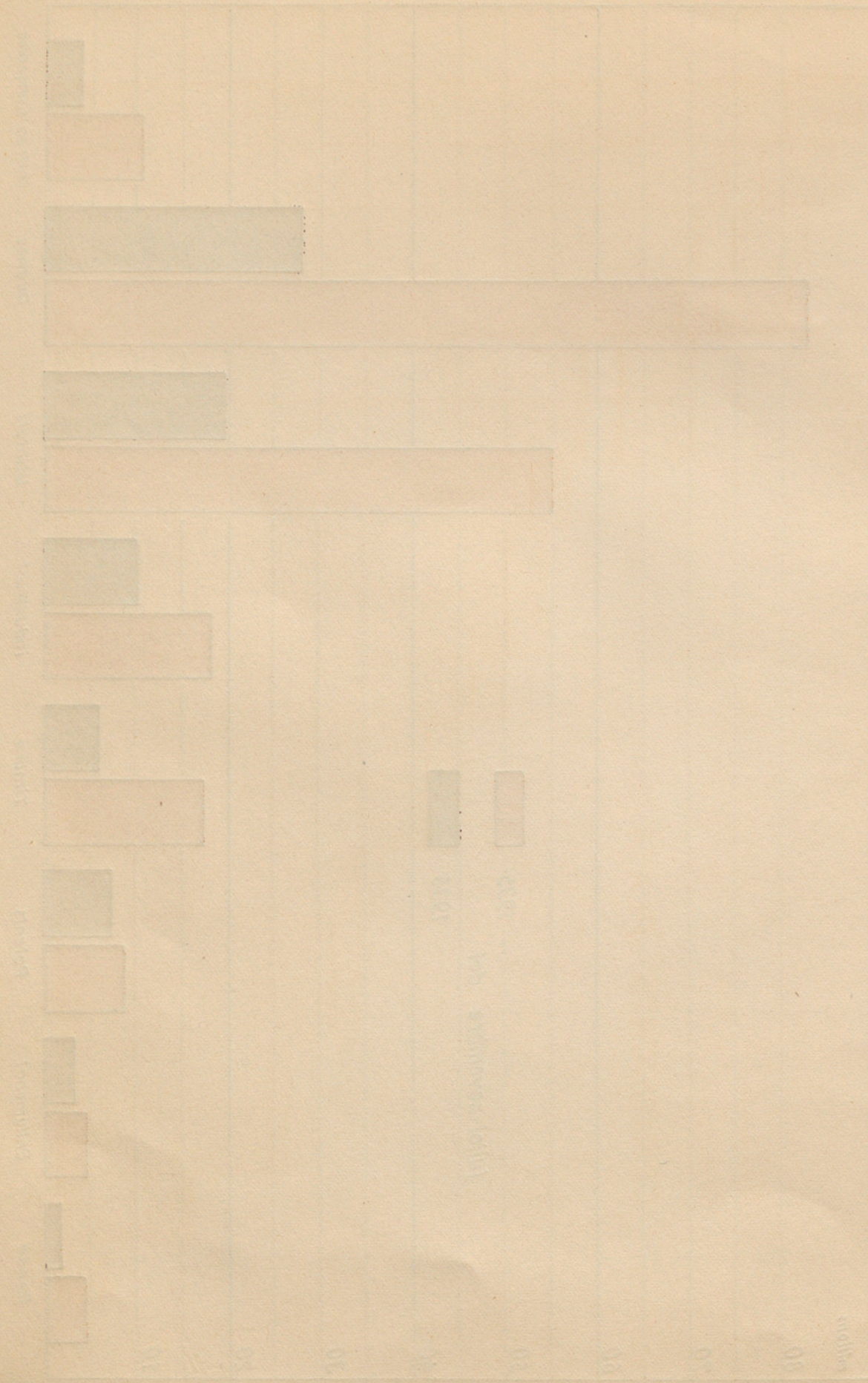

Resum de Pagaments

Recaptació dels impostos i tributs de l'Estat a Catalunya

L'evolució de la indústria i l'agricultura de Lleida a Catalunya

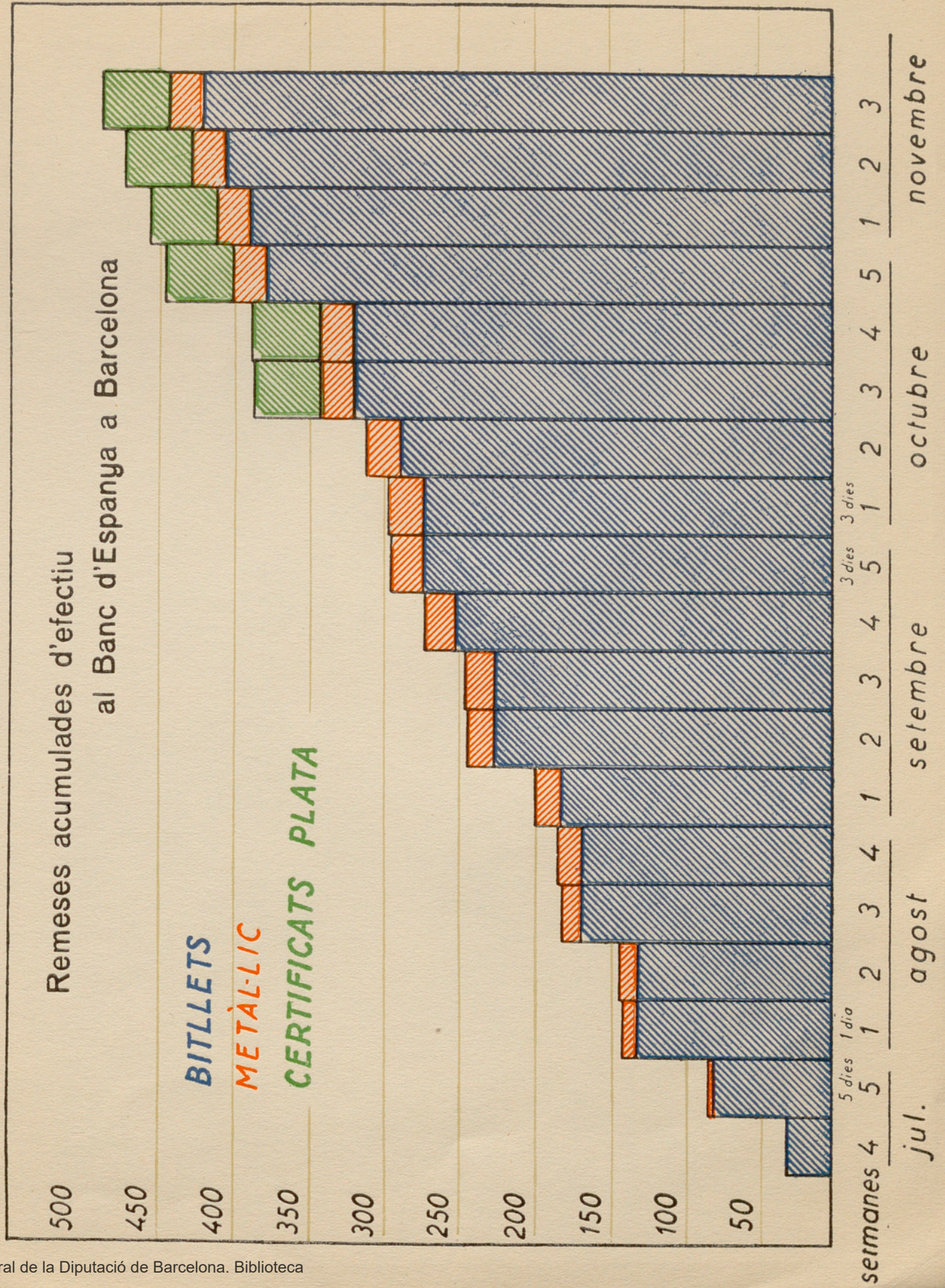
milions

Remeses acumulades d'efectiu al Banc d'Espanya a Barcelona

BITLLETS

METÀL·LIC

CERTIFICATS PLATA

RF-9-1

«SADAG» Empresa Col·lectivitzada
Rosselló, 298 · BARCELONA